

PRECARIS

El Col·legi de Periodistes denuncia, amb noves dades, la precarietat de la professió i anuncia una campanya contra les ofertes abusives

El 10 de novembre, el Col·legi de Periodistes va organitzar la “Jornada sobre la precarietat laboral” amb intervencions i taules rodones que van oferir una fotografia més exacta de la situació. També es va donar a conèixer una enquesta, impulsada des del Col·legi, amb dades actualitzades sobre la situació laboral dels professionals i es va presentar una campanya –“Gratis no treballa”– destinada a denunciar les empreses que fan ofertes abusives.

TEXT MARTA ARBÓS
FOTOS EUDALD COLL

Elisenda Rovira, coordinadora de *Media.cat*, presentant els resultats del seu estudi. Al seu costat, Adrián Caballero, que va presentar l'enquesta del Col·legi.

“La precarietat és l'autèntica aluminosi del periodisme”. La frase, pronunciada per la degana Neus Bonet, el 9 de novembre, durant la Jornada commemorativa dels vint-i-cinc anys del Codi deontològic i dels vint anys del Consell de la Informació, prenia encara més importància l'endemà en la mateixa sala d'actes del Col·legi de Periodistes, on tenia lloc la “Jornada sobre la precarietat laboral”, organitzada per aquesta institució, que va permetre el debat sobre una xacra que afecta la professió, presentar un seguit d'iniciatives destinades a combatre-la i conèixer noves dades sobre la realitat laboral catalana.

Sovint es pot pensar que la precarietat que es viu tant a Catalunya com a la resta de l'Estat és un problema d'aquí o, com a molt, del sud d'Europa. Res més allunyat de la realitat. Aquesta és la principal conclusió que es desprèn de la intervenció inaugural de la Jornada, a càrrec de Ricardo Gutiérrez, secretari general de la Federació Europea de Periodistes (EJP, en les sigles en anglès) i amb vint-i-cinc anys d'experiència com a periodista.

MENYS PER MÉS

El retrat de la professió que va fer Gutiérrez —que il·lustraria amb nombroses dades— deixava clar que la precarietat és un problema global. Prova d'això és que, segons un estudi de la Federació, un 80,85% dels afiliats pensen que els periodistes no reben una retribució justa per la feina. A més, les condicions laborals han empitjorat en poc temps a tot arreu. “Hi ha menys periodistes que cobreixen més temes en més plataformes”, va resumir

"HI HA MENYS PERIODISTES QUE COBREIXEN MÉS TEMES EN MÉS PLATAFORMES"

RICARDO GUTIÉRREZ, FEDERACIÓ EUROPEA DE PERIODISTES

Gutiérrez. “Avui en dia, el periodista ha de treballar en diferents plataformes, s'ha convertit en una marca i se suposa que ha de treballar les 24 hores del dia”, va afegir.

Com a conseqüència de la insatisfacció a la feina, el secretari general de la Federació Europea de Periodistes va revelar que un estudi sobre el risc de patir *burnout* (la síndrome d'estar “cremat”)

en la professió mostrava una alta probabilitat de patir-lo. Un 45% dels enquestats creuen que entre un quart i la meitat de la professió pateix *burnout*. Com era d'esperar, dins aquest context, la situació a Espanya també és preocupant. Gutiérrez va recordar que en els últims dotze anys a l'Estat han perdut la feina 12.000 periodistes, sobretot als diaris i a la televisió, i que el salari mitjà dels periodistes espanyols s'ha redimensionat clarament a la baixa, passant dels 32.000 euros bruts del 2010 als 27.000 del 2015.

ESTRÈS CONSTANT

De les xifres fredes, però contundents, de Gutiérrez es va passar als casos concrets amb noms i cognoms, com el de Mònica Bernabé, cap d'Internacional de l'ARA, que va explicar com després de vuit anys a l'Afganistan on es va anar fent un nom com a periodista col·laborant amb diferents mitjans espanyols —fet que va comportar que fins i tot guanyés premis de renom com el Julio Anguita Parrado o el Cirilo Rodríguez—, va patir la precarietat al tornar a Barcelona, quan es va adonar que l'experiència a l'Afga-

"TOTHOM ESTÀ 'CREMAT'. NO TENS FORCES, NO TENS GANES"

MARIA GARCIA, FREELANCE

nistan “no valia per a res”. “Vaig passar a cobrar 35 euros bruts per peça”, recorda. “Encara que paguin una merda, qualsevol està disposat a treballar per aquella merda”, va afirmar, contundent. “Feia el que podia, produïa el que podia i ingressava el que podia”, va resumir. Per tot plegat, va patir estrès posttraumàtic, tot i que no ho va explicar a ningú per por a quedar-se sense feina.

Altres persones que van relatar la situació laboral van ser Agnès Llorens i Maria Garcia. Llorens, periodista freelance de Tarragona, ja fa quatre anys que és autònoma, després de perdre la feina en un mitjà local. “Al món local feina n'hi ha, però està mal pagada i has de fer de tot, des de fotografies fins a disseny gràfic”, va detallar. “I si et queixes i et veuen desesperada, potser encara et paguen menys”, va advertir. Segons Llorens és important que totes aquestes coses se sàpiguen. “No és fàcil i hem de començar a dir-ho”, va afirmar.

LES XIFRES DEL PROBLEMA

Una enquesta del Col·legi de Periodistes ofereix noves dades sobre la situació laboral.

La precarietat laboral està instal·lada als mitjans de comunicació catalans i espanyols, i fins i tot provoca que bona part dels professionals no puguin treballar a temps complet en una redacció.

Així ho avalen les dades de la darrera enquesta (*Estat del Periodisme 2017*) realitzada en els darrers mesos des del Col·legi de Periodistes de Catalunya, en la qual han participat fins a 270 col·legiats i que es va donar a conèixer a la Jornada sobre Precarietat Laboral, que va tenir lloc el passat 10 de novembre.

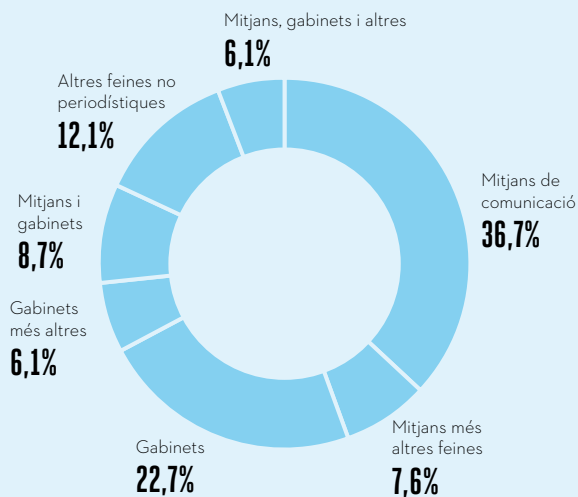
De l'enquesta, publicada el mateix dia de la Jornada pel setmanari digital del Col·legi, *Report.cat*, s'extreu que un 71% dels periodistes que actualment treballen en mitjans de comunicació no tenen cap problema a definir la seva situació laboral com precària, mentre que aquest percentatge baixa fins a un 33% quan es tracta dels professionals dels gabinets de comunicació.

Altres dades que mostren la delicada situació actual són, d'una banda, que un 41% dels enquestats admeten que han de combinar feines diferents per poder arribar a final de mes i que un 12%, fins i tot, no treballa en res relacionat amb el periodisme.

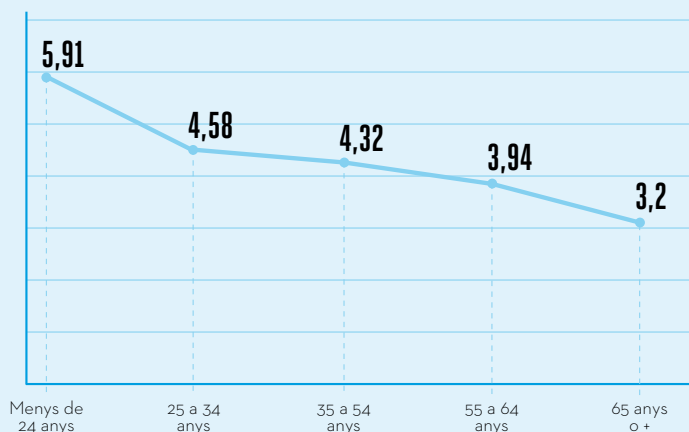
A més, el fet que els enquestats suspenguin l'estat de la professió amb un 4,38 és també significatiu de fins a quin punt aquests veuen el mal moment que està vivint el periodisme a casa nostra.

Preguntats sobre qui pot fer més per lluitar contra aquesta situació, el 36% dels enquestats aposta pel Col·legi de Periodistes, a qui se li demana, entre altres coses, que es converteixi en "un autèntic lobby" i que presenti una relació de preus mínims. Això últim, però, li va comportar anys enrere al Col·legi una multa de 30.000 euros per part del Tribunal de la Competència, tal com va recordar la degana, Neus Bonet, durant la Jornada.

EN QUÈ TREBALLEN ELS PERIODISTES

PUNTUACIÓ DE LA PROFESSIÓ SEGONS L'EDAT

DADES PRECUPANTS

Un **71%** dels periodistes que treballen als mitjans de comunicació qualifiquen la seva situació laboral com precària.

4,38 és la nota que els periodistes posen a l'estat de la professió

Un **12,1%** no treballa en res relacionat amb el periodisme.

1 de cada **5** arriba a final de mes gràcies a les altres feines fora del periodisme.

Només un **40,5%** dels professionals diuen estar fent el periodisme que els agrada.

Només un **4,5%** dels freelance tenien pensat ser autònoms quan van iniciar la carrera.

Un **12,7%** dels enquestats diu penedir-se d'haver estudiat periodisme.

Un **33,4%** dels homes periodistes cobren més de 1.100€, per un **14,4%** en el cas de les dones.

També, Maria Garcia, que treballa per a mitjans locals a Girona, va mostrar la cruesa de la situació. “He arribat a treballar set setmanes seguides sense parar”, va dir. Un ritme de feina afecta la qualitat de la mateixa: “Quan estàs treballant per a diferents mitjans quinze hores al dia, no tens temps ni de documentar-te ni de contrastar”. A més, està mal pagat. “Tenint en compte que em pago els autònoms, Internet, el mòbil, l'ordinador i el cotxe, en moltes feines acabo perdent diners”, va reconèixer. Garcia, que no gaudeix d'unes vacances des de l'estiu de 2013, no es planteja, a trenta-tres anys, ser mare. “Si hagués tingut fills, no em veurien més que un cop al mes”, va admetre. “Tothom està cremat. No tens forces, no tens ganes”, va dir, lligant el seu testimoni amb les dades sobre *burnout* que una estona abans havia presentat Ricardo Gutiérrez.

LES DONES, PITJOR

Que la majoria dels testimonis que van explicar el seu cas fossin dones no ha d'estranyar. Tal com va explicar Isabel Muntané –del Col·lectiu #Onsónlesdones– la precarietat els afecta de manera més intensa. Les dades que va mostrar demostren que els homes cobren un 25% més que les seves companyes malgrat que a les facultats de Periodisme i a la formació contínua les dones segueixen sent majoria. Hi ha, doncs, una masculinització de les empreses periodístiques combinat amb una diferència en els salaris. “La precarietat de les dones és el reflex de la societat”, va concloure. Un altre col·lectiu que també pateix un alt índex de precarietat

UN ESTUDI DE *MEDIA.CAT* DEMOSTRA COM ALGUNS MITJANS DE RENOM ACTUALMENT ESTAN PAGANT 10 O 20 EUROS PER PEÇA

és el dels fotògrafs de premsa. “El reconeixement dels fotoperiodistes és nul i la indefensió és absoluta. Alguns fa vint anys que estem col·laborant amb mitjans sense cap mena de contracte i cobrant molt menys que el 1995”, va denunciar al seu torn el fotoperiodista Eddy Kelele. “Necessitem una regulació. La situació no pot anar pitjor. Estem anant enrere”, va advertir. “Tinc la sensació que entre tots plegats estem matant el periodisme”, va afegir. D'altra banda, David Messeguer, periodista freelance, va criticar la “falta unitat entre periodistes freelance i fotoperiodistes” i va alertar de la figura del periodista orquestra. “Abans havies d'escriure i prendre notes, i ara estàs obligat a dominar diferents llenguatges”, va recordar.

Així doncs, la situació dels col·laboradors externs –ja siguin redactors o gràfics– és extremadament delicada. Però no sempre es fa públic. “Tots els mitjans de comunicació haurien d'estar obli-

Diferents moments de les taules rodones que van tenir lloc durant la Jornada sobre la Precarietat Laboral.

gats d'informar de les tarifes que paguen als seus col·laboradors. I que els lectors, espectadors i oients jutgin el que paguen", va indicar Bernabé. "A les redaccions —va afegir— no saben el que paguen als col·laboradors. I crec que els comitès d'empresa haurien de defensar-los també".

Unes hores després, Ramon Espuny, del Sindicat de Periodistes de Catalunya, va recordar que tots els convenis diuen que els col·laboradors estan fora de les plantilles i que només els comitès molt conscienciats amb la seva situació pensen en ells. I, finalment, va recordar que "els col·laboradors a la peça, a molts països com França o Portugal, per un mínim de feina que facin a l'any, ja estan inclosos a la Seguretat Social i tenen uns drets".

L'ORIGEN DE TOT PLEGAT

L'origen d'aquesta precarietat no només s'explica per la situació econòmica, sinó que té a veure amb la gran oferta de periodistes. "El sistema no pot aguantar 500 estudiants graduats cada any", va alertar Maria José Recoder, degana de la Facultat de Ciències de

EL COL·LEGI IMPULSA LA CAMpanyA "GRATIS NO TREBALLA" PER DENUNCIAR LES OFERTES LABORALS ABUSIVES

la Comunicació de la UAB. I és que cada any finalitzen els estudis uns 520-530 nous periodistes a Catalunya. "S'ha de regular el nombre de places de Periodisme a les universitats", va assegurar Recoder. I el problema, va afegir, no és tan sols els nous graduats, sinó també com algunes redaccions s'aprofiten dels becaris. "Hi ha mitjans que s'estan aguantant per la quantitat de becaris que els hi enviem", va afirmar.

També Carme Basté, vicedegana d'Empresa i innovació de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna-URL, va recordar que, segons la darrera enquesta de l'AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya), un 88% dels recents graduats o màsters han trobat feina, la xifra més alta des del 2008. "Si fem cas d'aquestes xifres, els joves es col·loquen. Una altra cosa és com es col·loquen", va dir Basté, que va assegurar que els joves que finalitzen la carrera són conscients de la situació del mercat laboral. "Saben que no tindran una feina, així que s'estableixen pel seu compte. Són experts de buscar-se la vida".

CONTRA ELS ABUSOS

Ara bé, davant de la precarietat, què s'hi pot fer? El primer de tot és donar-ho a conèixer per denunciar públicament les condicions vergonyoses. Així ho creuen els impulsors d'una campanya de *Media.cat* —l'Observatori crític dels mitjans impulsat pel Grup

CONSELLS LEGALS I FISCALS

Una de les taules de la “Jornada sobre la precarietat laboral” va comptar amb els experts en temes legals i fiscals del Col·legi de Periodistes. Aquests són alguns dels consells pràctics que van donar als assistents.

Cooperatives problemàtiques

“Les cooperatives funcionen i tenen avantatges com les tribucions més baixes, però tenen problemes d’organització, de gestió interna. Els membres s’acaben barallant”, va dir Jordi Masvidal, assessor fiscal d’Afisec Serveis empresarials, que també va aconsellar d’oblidar-se de les cooperatives que permeten als autònoms no haver de donar-se d’alta. “Jurídicament, tenen poca base i les inspeccions de treball ja hi estan actuant”, va afirmar.

Els contractes ja no són el que eren

Antoni Solano –soci director de l’oficina de Barcelona de Gay-Rosell&Solano Advocats, expert en dret laboral i propietat intel·lectual–, va advertir els joves periodistes que no s’obsessionin a aconseguir un contracte laboral perquè arran de la darrera reforma laboral, en el cas dels que comencen, “la diferència entre un autònom i un contractat ja no és tan diferent”.

Aprofitar els coneixements

“Tots ens anem reorientant a ser empresaris individuals, ja que a partir d’una certa edat és difícil que ens contractin. Recomanem a la gent que aprofitin els contactes i vagin cap a la comunicació corporativa”, va explicar Josep Maria Brugués, assessor professional i consultor de comunicació corporativa. “El know-how del món del periodisme és molt útil en el món de l’empresa”, va afegir.

de Periodistes Ramon Barnils– que han començat a recollir dades sobre el que es paga als col·laboradors en els mitjans. Atès que els mitjans són reticents a donar a conèixer les seves tarifes, des de l’observatori van demanar als freelance que els diguessin el que cobren per les diferents peces periodístiques. Una iniciativa que es basa en *Who pay writers*, un web que, des de 2013, informa de què paguen diferents mitjans anglosaxons.

Elisenda Rovira, coordinadora de *Media.cat*, va presentar els resultats preliminars de l’estudi *A tant la peça*, que va començar a l’abril i que ja ha recollit 78 respostes. El resultat és demolidor. Així, peces de mitjans de renom amb extensions entre 8.000 i 12.000 caràcters, per exemple, són retribuïdes amb tarifes que se situen entre els deu i els quaranta euros com a màxim. I a partir d’aquí ve la feina per

cobrar. La mitjana a l’hora de pagar, segons l’estudi, és de 45 dies. “Alguns tarden tres mesos a cobrar per una peça per la qual paguen deu euros”, denunciava Rovira. “Estem permetent coses que en altres sectors són impensables”, va afirmar. La coordinadora de *Media.cat* va explicar que es plantegen reactivar l’enquesta en els propers mesos i que volen crear un web on penjar tota la informació disponible. “La societat no és conscient de fins a quin punt els periodistes estem en precari”, va dir.

En aquest sentit, una altra iniciativa que es va presentar durant la Jornada va ser la campanya “Gratis No Treballo”, que s’ha impulsat des de la Comissió de Precarietat del Col·legi de Periodistes. La periodista Laia Forès va presentar aquesta campanya, que es mourà

“EL SISTEMA NO POT AGUANTAR 500 ESTUDIANTS GRADUATS CADA ANY”

MARIA JOSÉ RECODER, UAB

per les xarxes i que està basada en una de similar que va tenir lloc a Madrid. “Gratis No Treballo” consisteix a recollir les ofertes laborals vergonyoses per denunciar-les. També es posaran en contacte amb les empreses responsables d’aquestes ofertes per demanar-los unes de dignes. Tots aquells que vulguin denunciar una oferta abusiva ho poden fer al mail gratisnotreballo@periodistes.cat.

La campanya es va presentar després de recordar les accions contra la precarietat laboral que s’estan fent des del Col·legi, tant des del Centre de Formació com des de la Borsa de treball, que ja compta amb 1.895 col·legiats inscrits i 902 ofertes publicades. D’altra banda, Dolors Sierra va presentar una Guia de Bones Pràctiques per a l’Administració Pública, impulsada des del Grup de Treball de Gabinet de comunicació, per a la contractació pública de periodistes, amb l’objectiu que des de l’Administració es tingui clara la categoria del professional o les tasques que poden fer els periodistes, entre altres aspectes. Ç

Més informació a:

<https://www.periodistes.cat/actualitat/noticies/ja-pots-veure-els-videos-de-la-jornada-sobre-la-precarietat-laboral>
→ Vídeos de la “Jornada sobre la precarietat laboral”.

<http://onsonlesdones.blogspot.com.es> → Web del Col·lectiu On són les dones

www.media.cat → Web de l’Observatori crític dels mitjans